

Форма № 09/18

Затверджена рішенням вченої ради ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ДОШКІЛЬНОЇ, ПОЧАТКОВОЇ
ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01 2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОЕКТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ СИСТЕМ
У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

освітній ступінь магістр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта
(спеціалізація) (код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

освітня програма Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта; Дошкільна освіта.
Альтернативна дошкільна освіта; Початкова освіта. Позапшкільна освіта;
Початкова освіта. Інклюзивна освіта

тип дисципліни сертифікована програма
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

кер. сект. прог.

Олена Біла О.О.

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою загальної педагогіки,

дошкільної, початкової та спеціальної освіти

протокол № 9 від 08.01.2019р.

Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради

педагогічного факультету

к.п.н., доцент С.Д. Пенькова

С.Д. Пенькова

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Біла Олена Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти

Рецензент програми:

Гуменникова Тамара Рудольфівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри суспільно-наукових дисциплін.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	14	4
Модулів: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1-2	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 2-3	Семінарські заняття:	
	18	4
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 2	-	-
- самостійна робота: 6	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	88	112

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: професійна підготовка майбутніх фахівців соціономічної сфери до проектування інноваційних педагогічних систем у закладах дошкільної та початкової освіти.

Метою вивчення дисципліни є: оволодіння майбутніми педагогами цілісним уявленням про методологічні орієнтири проектування інноваційних педагогічних систем; систематизованими знаннями з наукових основ проектування інноваційних педагогічних систем у закладах дошкільної та початкової освіти; комплексним застосуванням умінь і навичок з підготовки, виконання, завершення, оцінювання результативності та оформлення розробок проектів інноваційних педагогічних систем.

Передумови для вивчення дисципліни: оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисципліни «Інноваційні процеси в освіті».

Міждисциплінарні зв'язки: проблематика курсу пов'язана з дисциплінами «Педагогічна інноватика», «Методологічні засади соціально-педагогічного проектування».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. **Знання:** знати філософсько-соціальні передумови дослідження інноваційних процесів у освітніх системах; різновиди педагогічних систем; феноменологічні ознаки інноваційної педагогічної системи; фактори створення інноваційної педагогічної системи; методологічні основи проектування

інноваційних педагогічних систем; принципи проектування інноваційних педагогічних систем; технологію проектування інноваційних педагогічних систем; шляхи та засоби операціоналізації процесу створення інноваційних педагогічних систем.

2. *Уміння*: вміти здійснювати теоретичний аналіз зарубіжних і вітчизняних моделей педагогічних систем; виокремлювати сутнісні ознаки інноваційних педагогічних систем; використовувати технології проектної діяльності; застосовувати алгоритм проектування педагогічної системи; створювати проекти інноваційних педагогічних систем з урахуванням соціокультурних умов освітнього середовища; підготувати варіанти концептуального обґрунтування діяльності новоствореного інноваційного закладу дошкільної (або початкової) освіти; презентувати модель управління інноваційною педагогічною системою освітнього закладу; довести ефективність реалізації проекту інноваційної педагогічної системи.

3. *Комунікація*: використовувати набуті знання при веденні наукових дискусій з питань проектування педагогічних систем у закладах дошкільної та початкової освіти; виявляти повагу до ціннісного потенціалу (релігійного, етнічного, професійного, особистісного) інших фахівців, що дозволяє використати ресурс комунікації для спільного розв'язання завдань проектної діяльності, співпраці у проектній команді; створювати умови для комунікації із представниками наукових і громадських організацій, державних і приватних закладів дошкільної та початкової освіти.

4. *Автономність та відповідальність*: виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання з відповідної проблематики, виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Філософсько-соціальні передумови дослідження інноваційних процесів в освітніх системах	4	2	2	-	-	-	16	1	1	-	-	-	-	20
2.	Проектування інноваційних педагогічних систем у предметній і проблемній площині	8	4	4	-	-	-	16	2	1	1	-	-	-	20
3.	Методологія проектування	6	2	4	-	-	-	16	2	1	1	-	-	-	20

	інноваційного закладу дошкільної освіти														
4.	Методологічні засади проектування інноваційного закладу початкової освіти	6	2	4	-	-	-	16	2	1	1	-	-	-	22
5.	Досвід проектування інноваційних педагогічних систем в сучасному освітньому закладі (вектор дошкільної та початкової освіти)	8	4	4	-	-	-	20	1	-	1	-	-	-	26
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		32	14	18	-	-	-	88	8	4	4	-	-	-	112

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Філософсько-соціальні передумови дослідження інноваційних процесів в освітніх системах

Основні тенденції розвитку систем освіти у світовій педагогічній практиці. Науково-педагогічний аналіз понять «інновація», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність», «педагогічна інноватика». Різновиди педагогічних систем Основні ознаки традиційних освітніх систем. Феноменологічні ознаки інноваційної педагогічної системи. Фактори створення інноваційної педагогічної системи. Теоретичний аналіз зарубіжних і вітчизняних моделей педагогічних систем.

Тема 2. Проектування інноваційних педагогічних систем у предметній і проблемній площині

Соціокультурне проектування як синтез науково-теоретичної, предметно-практичної діяльності і елементів освітньої сфери. Проектування інноваційних педагогічних систем у предметній і проблемній площині. Класифікація проектів інноваційних педагогічних систем за типом об'єкта, що моделюється; за ступенем інноваційності; за характером відображення об'єкта; за ступенем масштабності об'єктів. Проблема творчості в проектуванні інноваційних освітніх систем. Роль науково-педагогічних досліджень у процесі проектування інноваційних педагогічних систем.

Тема 3. Методологія проектування інноваційного закладу дошкільної освіти

Принципи проектування інноваційних педагогічних систем в закладах дошкільної освіти. Технологія проектування інноваційного закладу дошкільної освіти. Шляхи та засоби операціоналізації процесу створення інноваційних педагогічних систем в умовах закладів дошкільної освіти. Спосіб представлення проекту інноваційної педагогічної системи у практиці діяльності педагога дошкільного закладу освіти.

Тема 4. Методологічні засади проектування інноваційного закладу початкової освіти

Принципи проектування інноваційних педагогічних систем в закладах дошкільної освіти. Технологія проектування інноваційного закладу дошкільної освіти. Шляхи та засоби операціоналізації процесу створення інноваційних педагогічних систем в умовах закладів дошкільної освіти. Спосіб представлення проекту інноваційної педагогічної системи у практиці діяльності педагогів початкових класів.

Тема 5. Досвід проектування інноваційної педагогічної системи в сучасному освітньому закладі (вектор дошкільної та початкової освіти)

Концептуальне обґрунтування діяльності новоствореного інноваційного закладу освіти. Модель управління інноваційною педагогічною системою освітнього закладу. Ефективність реалізації проекту інноваційної педагогічної системи. Вітчизняний і зарубіжний досвід проектування інноваційних педагогічних систем дошкільної та початкової освіти.

5.2. Тематика семінарських занять

ТЕМА 1. Філософсько-соціальні передумови дослідження інноваційних процесів в освітніх системах

ТЕМА 2. Проектування інноваційних педагогічних систем у предметній і проблемній площині

ТЕМА 3. Методологія проектування інноваційного закладу дошкільної освіти

ТЕМА 4. Методологічні засади проектування інноваційного закладу початкової освіти

ТЕМА 5. Досвід проектування інноваційної педагогічної системи в сучасному освітньому закладі (вектор дошкільної та початкової освіти).

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	20/20	Конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	4/4	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань: - опрацювання наукових статей; - підготовка реферату; - підготовка презентації	34/38 10/20 20/30	Анотації наукових статей Реферат Презентація
	Разом	88/112	

Тематика індивідуальних завдань

Перелік наукових статей для самостійного опрацювання

1. Біла О. О. Про особливості організації самостійної проектної діяльності майбутніх фахівців соціономічної сфери в інноваційній вищій школі / О. О. Біла // Наука і освіта: науково-практ. журнал ПНЦ АПН України. – 2012. – №8 / CVIX. – С. 21-23.
2. Біла О. О. Про участь майбутніх фахівців соціономічної сфери у кластері локальних соціально-педагогічних проектів / О. О. Біла //

Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: зб. наук. пр. – 2011. – № 1-2. – С. 206-211.

3. Біла О. О. Проектна діяльність майбутніх фахівців соціономічної сфери як ресурс їх духовного збагачення у поліетнічному освітньому середовищі / О. О. Біла // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНмолодьспорту України, Академія міжнародного співробітництва по креативній педагогіці: У 2-х ч. – Київ-Вінниця, 2012. – Вип. 73. – Ч. I. – С. 28-33.
4. Глебова Л. М. Социально-педагогическое проектирование образовательной политики региона: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Л. М. Глебова; Арзамас. гос. пед. ин-т им. А. П. Гайдара. – Арзамас, 2011. – 60 с.
5. Гофрон А. Різні погляди на Європу і проектування освітніх концепцій / А. Гофрон // Вища школа України. – 2005. № 1. – С. 37–45.
6. Древаль Г.І. Інновації в початковій школі / Г.І. Древаль // Початкова освіта. – 2009. – № 42(листопад). – С. 2-4.
7. Кічук Н. Нова вітчизняна школа: актуалізація педагогічних інновацій у підготовці конкурентоздатного фахівця // Актуальні проблеми професійного розвитку фахівців соціономічної сфери в системі неперервної освіти // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. - Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2017. - С. 50-53.
8. Ліщук І. Р. Робота школи в режимі інноваційного розвитку / І. Р. Ліщук // Сучасна школа України. – 2009. – № 9 (вересень). – С. 37–39.
9. Крутій К. Л. Проектування освітнього простору дошкільного навчального закладу як умова розвитку здібностей дитини. – [Електронний ресурс] – режим доступу до статті: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp1/Krutij.pdf
10. Технологія проектування психолого-педагогічної взаємодії дорослого з дитиною / С. Ладивір, Т. Піроженко // Дошкільне виховання. – 2010. – № 6. – С.7–8.

Тематика рефератів

1. Сучасні тенденції інноватизації вітчизняної системи початкової освіти»
2. Сучасні тенденції інноватизації зарубіжної системи початкової освіти»
3. Проектування інноваційних систем дошкільної освіти (з визначенням ступенів інноваційності таких систем і масштабності об'єктів
4. Проектування інноваційних систем початкової освіти (з визначенням ступенів інноваційності таких систем і масштабності об'єктів.
5. Вплив науково-педагогічних досліджень на динаміку процесу проектування інноваційних педагогічних систем

Тематика презентацій

1. Модель інноваційної педагогічної системи дошкільної освіти вихованців (з урахуванням соціокультурних особливостей освітнього середовища, цільових груп вихованців, батьків та інших специфічних параметрів).

2. Модель інноваційної педагогічної системи початкової освіти школярів (з урахуванням соціокультурних особливостей освітнього середовища, цільових груп молодших школярів, батьків та інших специфічних параметрів).

3. Авторська модель інноваційної педагогічної системи ... дошкільного закладу освіти (або закладу початкової освіти), ...позашкільної роботи в умовах закладу... дошкільної освіти (або в початковій школі) та довести ефективність реалізації представлених проектних ініціатив у контексті інтернаціоналізації закладів.

Результати власного індивідуального дослідження студенти презентують на семінарському занятті (обсяг презентації – не 7-10 слайдів).

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.

6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.

6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Відповіді студента на семінарських заняттях, опрацювання наукової літератури, реферат, презентація.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Визначте принципи проектування інноваційних педагогічних систем в закладах дошкільної та початкової освіти.
2. Продемонструйте способи представлення проекту інноваційної педагогічної системи у практиці діяльності педагогічного персоналу закладів дошкільної освіти.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. *Шкала та схема формування підсумкової оцінки*

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Анотування наукових статей	5
Реферат	5
Розробка соціально-педагогічного проекту	5
Презентація	5

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті. Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання *проекту* є здатність студента визначити тему, мету, етапи проектування, способи оцінки результатів проектної діяльності фахівців

соціономічної сфери. Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи, та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Бех Л. В. Проектная деятельность дошкольных работников в процессе повышения квалификации как условие обеспечения качества образования : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Л. В. Бех. – Ростов н/Д, 2007. – 25с.

2. Березюк В. С. Інноваційні технології в ДНЗ / Березюк В. С., Рудік О. А. – Х. : Вид. група «Основа», 2017. – 224 с. – (Серія «ДНЗ. Керівнику»).

3. Біла О. О. Модель методичного сервісу для майбутніх соціономістів-проектантів: матеріали міжнар. науково-практ. конф. [«Вища школа: інтеграція і співробітництво освітніх систем»], (25-26 квітня 2013р.). – Черкаси, 2013. – С.44-46.

4. Біла О. О. Організація сумісної діяльності майбутніх фахівців соціономічної сфери у проектних командах / О.О. Біла // Вісник Черкаського університету. – [Серія : Педагогічні науки]. – 2011. – Вип. 199. – Ч. 1. – С. 37-41.

5. Біла О. О. Першооснови соціально-педагогічного проектування : [навчально-методичний посібник] / О. О. Біла. – Одеса : Астропринт, 2012. – 260 с.

6. Біла О.О. Підготовка майбутніх фахівців соціономічної сфери до проектування професійної діяльності: теорія і практика : [монографія] / О.О. Біла. – Одеса : Астропринт, 2013. – 420 с.

7. Богданова І. М. Педагогічні інновації в системі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: монографія / І. М. Богданова. – Одеса: М. П. Черкасов, 2009. – 157с.

8. Буркова Л. В. Теоретико-методологічні засади застосування інноваційних технологій у підготовці фахівців соціономічних професій у вищій школі: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Л. В. Буркова; Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К., 2011. – 43 с.

9. Волинець Ю.О. Формування у майбутніх вихователів готовності до експериментальної роботи з дітьми старшого дошкільного віку / Ю. О. Волинець // 1020-річчя історії шкільної освіти в Україні: традиції, сучасність, перспективи: міжнар. наук. конф. : зб. матеріалів / редкол.: В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа [та ін.]. – К.: КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2009. –С. 98–100.

10. Глебова Л. М. Социально-педагогическое проектирование образовательной политики региона: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Л. М. Глебова; Арзамас. гос. пед. ин-т им. А. П. Гайдара. – Арзамас, 2011. – 60 с.

11. Голуб Г. Б. Метод проектов – технология компетентностно-ориентированного образования: метод. пособие для педагогов – руководителей проектов учащихся основной

школы / Г. Б. Голуб, Е. А. Перельгина, О. В. Чуракова; под ред. Е. Я. Когана. – Самара: учеб. лит. : изд. дом «Федоров», 2006. – 176 с.

12. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, К.І. Волинець; наук. кер. О.В. Проскура, Л.П. Кочіна, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна; авт. кол. Г.В. Беленька, Е.В. Белкіна [та ін.] / Мін. осв. і наук, мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради, Київ. ун-т. ім. Б. Грінченка.– 3-є вид., доопр. та доповн. – К.: Київ. ун-т імені Б. Грінченка, 2012. – 492 с.

13. Докучаєва В. В. Проектування інноваційних педагогічних систем у сучасному освітньому просторі: монографія / В. В. Докучаєва – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 304с.

14. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / упорядник. Стребна О. В., Соценко А. О. – Харків : Вид.група, «Основа», 2007 – 176 с.

15. Кічук Н. Нова вітчизняна школа: актуалізація педагогічних інновацій у підготовці конкурентноздатного фахівця // Актуальні проблеми професійного розвитку фахівців соціономічної сфери в системі неперервної освіти // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. - Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2017. - С. 50-53.

16. Коберник О. М. Психолого-педагогічне проектування виховного процесу в сільській загальноосвітній школі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / О. М. Коберник. – К., 2000. – 39 с.

17. Колесникова И. А. Педагогическое проектирование : учеб. пособие для высш. учеб. завед. / И. А. Колесникова, М. П. Горчакова-Сибирская [под ред. В. А. Слостенина, И. А. Колесниковой]. – 3-е изд. – М. : Изд. центр «Академия», 2008. – 288 с.

18. Методична робота в ДНЗ / Л. А. Швайка –Х. Вид. група «Основа», 2017. – 304 с.

19. Ліщук І. Р. Робота школи в режимі інноваційного розвитку / І. Р. Ліщук // Сучасна школа України. – 2009. – № 9 (вересень). – С. 37–39.

20. Огольцова Н. Н. Мультимедийные проекты как средство повышения квалификации педагогов: автореф. дис. на получение науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Н. Н. Огольцова. – Новокузнецк, 2007. – 23 с.

21. Панов В. І. До проблеми психолого-педагогічного проектування та експертизи освітнього закладу / В. І. Панов // Психологічна наука і освіта. – 2001. – № 2. – С. 14–20.

22. Педагогічне проектування : навч.-метод. посіб. / [авт.-упоряд. А. Цимбалару]. – К. : Шк. світ, 2009. – 128 с. – (Б-ка «Шкільного світу»).

22. Поливанова К.Н. Проектная деятельность школьников : пособие для учителя / К.Н.Поливанова. – М.: Просвещение, 2008. – 192 с.

24. Проекти в початковій школі : тематика та розробки занять / упоряд.: О. В. Онопрієнко, О. П. Кондратюк. – К. : Шк. світ, 2007. – 128 с.

25. Рябова З.В. Метод проектів у розвитку якості початкової освіти. – З.В.Рябова., Г.Ю.Кравченко. – Х.: Вид-во «Ранок», 2013. – 144 с.

26. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи / О. Я. Савченко – К.: Генеза, 1999. – 366 с.

27. Остапчук О. Є. Синергетичний потенціал авторського проектування педагогічних систем / О. Є. Остапчук // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С. 86–100.

28. Швайка Л. А. Інтерактивні методи організації педагогічних рад у ДНЗ / Швайка Л. А. – Х. : Вид. група «Основа», 2016. – 192 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу: монографія / Ганна Володимирівна Беленька. – К.: Університет, 2011. – 320 с.

2. Біла О. О. Підвищення якості підготовки соціального педагога до роботи з родиною у вищому навчальному закладі / О.О.Біла // Наука і освіта: науково-практ. журнал ПНЦ АПН України. – 2001. – № 1. – С. 7-9.

3. Біла О. О. Про особливості організації самостійної проектної діяльності майбутніх фахівців соціономічної сфери в інноваційній вищій школі / О. О. Біла // Наука і освіта: науково-практ. журнал ПНЦ АПН України. – 2012. – №8 / CVIX. – С. 21-23.

4. Біла О. О. Про участь майбутніх фахівців соціономічної сфери у кластері локальних соціально-педагогічних проєктів / О. О. Біла // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: зб. наук. пр. – 2011. – № 1-2. – С. 206-211.

5. Біла О. О. Проектна діяльність майбутніх фахівців соціономічної сфери як ресурс їх духовного збагачення у поліетнічному освітньому середовищі / О. О. Біла // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНмолодьспорту України, Академія міжнародного співробітництва по креативній педагогіці: У 2-х ч. – Київ-Вінниця, 2012. – Вип. 73. – Ч. I. – С. 28-33.

6. Гладкова В.М. Професійне самовдосконалення менеджерів вищих навчальних закладів: акмеологічні основи: Монографія. - Київ: Освіта України, 2013. - 350 с.

7. Гофрон А. Різні погляди на Європу і проєктування освітніх концепцій / А. Гофрон // Вища школа України. – 2005. № 1. – С. 37–45.

8. Древаль Г.І. Інновації в початковій школі / Г.І. Древаль // Початкова освіта. – 2009. – № 42(листопад). – С. 2-4.

9. Дроботенко Ю.Б., Альтерготт Е.Г. Преподаватели и студенты как агенты образовательных изменений // Вектор науки Тольяттинского государственного университета. Серия «Педагогика, психология». – 2013. – № 2 (13). – С. 106–109.

10. Іванова Л. А. Педагогічне проєктування процесу професійної підготовки педагогів-організаторів у Міжнародному дитячому центрі «Артек» : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. А. Іванова. – Київ, 2005. – 25 с.

11. Каплиенко В. В. Мультипликация в системе подготовки менеджеров проектов/ В. В.Каплиенко // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. Интегрированное стратегическое управление, управление проектами и программами. – 2010. – №1/3. – С. 6–8.

12. Кен Робінсон, Лу Ароніка. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту / переклад з англ. Ганна Лелів. - Львів: Літопис, 2016. - 258 с.

13. Клясен Н. Діяльність закладів післядипломної педагогічної освіти в умовах модернізації освітньої галузі в Україні [Електронний ресурс] / Н. Клясен. – Режим доступу: <http://www.airo.com.ua/diyalnist-zakladiv-pislyadiplomnoyi-pedagogichnoyi-osviti-v-umovah-modernizatsiyi-osvitnoyi-galuzi-v-ukrayini/>

14. Коваль Л. Д. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до моделювання уроків за різними навчальними технологіями / Л. Д. Коваль // Початкова школа – 2005. – № 11. – С. 22–26.

15. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі: Монографія / [За ред. Н. В. Кічук] – Ізмаїл: ІДГУ, 2007. – 236 с.

16. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» – 3-є вид., доопр. та доповн. - К.: Київ. ун-ті мені Б. Грінченка, 2012. – 400с.

17. Методичні рекомендації щодо впровадження STEM-освіти у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах України на 2017/2018 навчальний рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.imzo.gov.ua

18. Кузнецов Г. Научно-методические та социально-педагогические аспекты непрерывной освіти в контексте Болонского процесса / Г. Кузнецов, Т. Калюжна // Вища освіта України. – 2006. – № 1 (19). – С. 75-79.

19. Міжнародні освітні програми та проєкти в Україні / [упоряд. О. А. Кузнецова; за заг. ред. Б. М. Жебровського]. – К. : Знання, 2007. – 48 с.

20. Подобєдова Т. Ю. Підготовка майбутніх вчителів гуманітарного профілю до педагогічного проєктування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. н. : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Т. Ю. Подобєдова. – Л., 2005. – 21 с.

10.3. Інтернет-ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні: Наказ М-ва від 22.05. 2012 р. № 615 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalnaserednya/doshkilna-osvita/148-diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalnaserednya/doshkilna-osvita/10023>
2. Бібліотека українських підручників – <http://pidruchniki.ws/>
3. Графік проведення тренінгів та майстер-класів освітній WEEKEND – Режим доступу: <http://www.airo.com.ua/grafik-provedennya-treningiv-ta-mayster-klasiv-osvitniy-weekend/>
4. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського – <http://www.dnpb.gov.ua>
5. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon3.rada.gov.ua
6. Концепція нової української школи – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/08/21/2016-08-17-3-.pdf>.
7. Концепція розвитку інклюзивної освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 №912) // Міністерство освіти і науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua
8. Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.08.2013 р. № 1176 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/
9. Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua/>
10. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Освітній портал «Педагогічна преса» <http://pedpresa.ua/185635-osvityan-zaproshuyut-na-vseukrayinskyj-naukovo-praktychnyj-seminar-web-stem-shkola-2017.html>
13. Освітній проект для початкової школи «На крилах успіху» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.07.2016 №834 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі загальноосвітніх навчальних закладів Київської, Дніпропетровської та Чернігівської областей (2016-2020 р.р.)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edproject.com.ua/>
14. Освітні проекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8-734064553392340/>
15. Портал современных педагогических ресурсов – http://intellect-invest.org.ua/rus/library_shool_books/
16. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» від 21.02.2018 №87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
17. Програма MS Project [Електронний ресурс] // Офіційним сайт ІТ-компанії Microsoft. – Режим доступу: <http://www.microsoft.com>.
18. Український проект «Якість освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.yakistosviti.com.ua
19. Центр інноваційної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/CentreInnovativeEducation/>
20. <https://naurok.com.ua/webinar/interaktivni-tehnologi-v-osviti-zaluchaemo-uchniv-u-proces-navchannya-za-dopomogoyu-internet-servisiv>